

SZTUCZNA INTELIGENCJA I SYSTEMY DORADCZE

PRZESZUKIWANIE PRZESTRZENI STANÓW — ALGORYTMY HEURYSTYCZNE

Strategie heurystyczne

Strategie *heurystyczne* korzystają z dodatkowej, heurystycznej funkcji oceny stanu (np. szacującej koszt rozwiązania od bieżącego stanu do celu):

- ◇ Przeszukiwanie pierwszy najlepszy
  - ◇ Przeszukiwanie zachłanne
  - ◇ Przeszukiwanie A^*
  - ◇ Rekurencyjne przeszukiwanie pierwszy najlepszy

- ◇ Iteracyjne poprawianie
  - ◇ Przeszukiwanie lokalne zachłanne (hill-climbing)
  - ◇ Przeszukiwanie z tabu
  - ◇ Symulowane wyżarzanie
  - ◇ Przeszukiwanie o zmiennej głębokości
  - ◇ Algorytm genetyczny

Przeszukiwanie pierwszy najlepszy

Używa *funkcji użyteczności*, która dla każdego stanu ocenia jego “użyteczność”

⇒ Wykonuje ekspansję najbardziej użytecznego stanu spośród wcześniej nieodwiedzonych stanów

Implementacja: *fringe* jest kolejką porządkującą węzły rosnąco według wartości funkcji użyteczności (im mniejsza wartość funkcji, tym węzeł jest bardziej “użyteczny”).

```
function TREE-SEARCH(problem, fringe) returns a solution, or failure
  fringe ← INSERT(MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem]), fringe)
  loop do
    if fringe is empty then return failure
    node ← REMOVE-FRONT(fringe)
    if GOAL-TEST[problem] applied to STATE(node) succeeds return node
    fringe ← INSERTALL(EXPAND(node, problem), fringe)
```

Przypadki szczególne: przeszukiwanie zachłanne, przeszukiwanie A*

Przeszukiwanie zachłanne

Funkcja użyteczności = heurystyczna funkcja oceny stanu $h(n)$

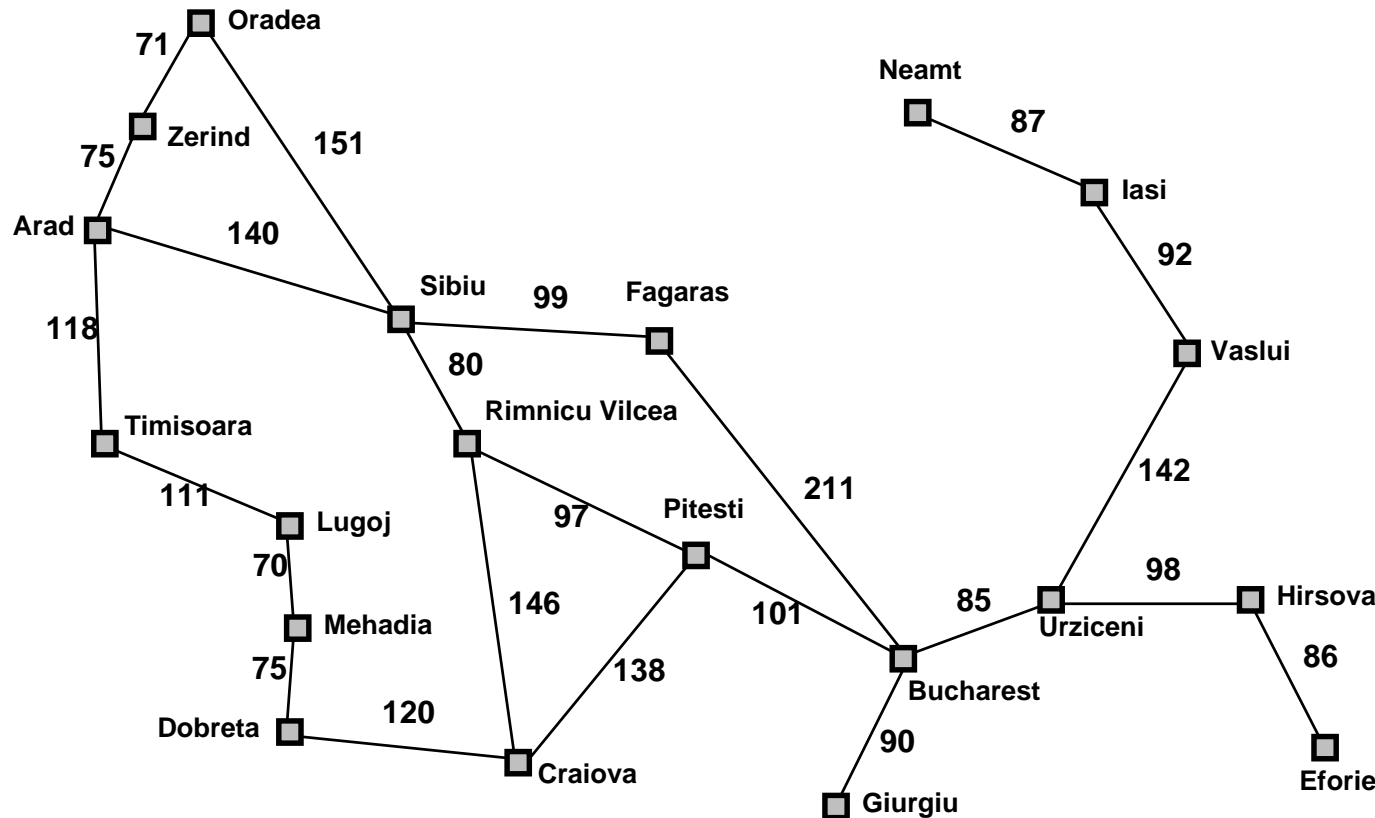
⇒ Szacuje koszt rozwiązania z bieżącego stanu n do najbliższego stanu docelowego

Przeszukiwanie zachłanne wykonuje ekspansję tego wężła, który wydaje się być najbliżej celu

```
function TREE-SEARCH(problem, fringe) returns a solution, or failure
  fringe ← INSERT(MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem]), fringe)
  loop do
    if fringe is empty then return failure
    node ← REMOVE-FRONT(fringe)
    if GOAL-TEST[problem] applied to STATE(node) succeeds return node
    fringe ← INSERTALL(EXPAND(node, problem), fringe)
```

Przeszukiwanie zachłanne: przykład

$h_{SLD}(n)$ = odległość w linii prostej z miasta n do Bukaresztu

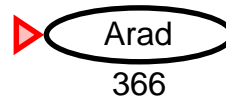

Straight-line distance to Bucharest

Arad	366
Bucharest	0
Craiova	160
Dobreta	242
Eforie	161
Fagaras	178
Giurgiu	77
Hirsova	151
Iasi	226
Lugoj	244
Mehadia	241
Neamt	234
Oradea	380
Pitesti	98
Rimnicu Vilcea	193
Sibiu	253
Timisoara	329
Urziceni	80
Vaslui	199
Zerind	374

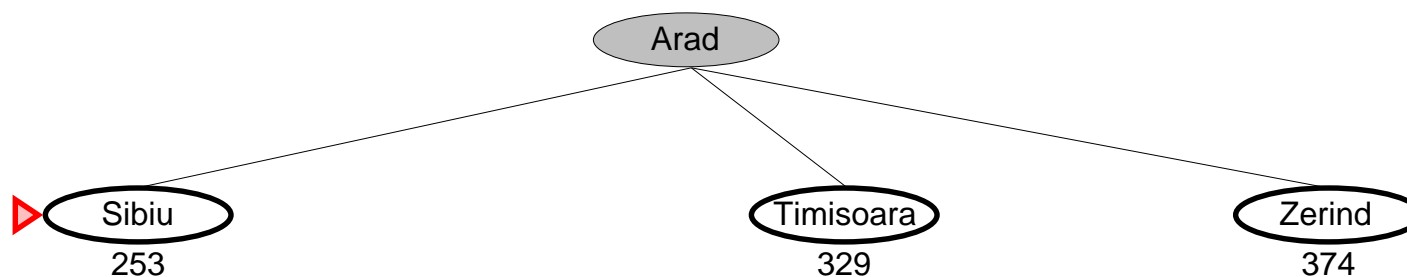
Przeszukiwanie zachłanne: przykład

$h_{\text{SLD}}(n)$ = odległość w linii prostej z miasta n do Bukaresztu

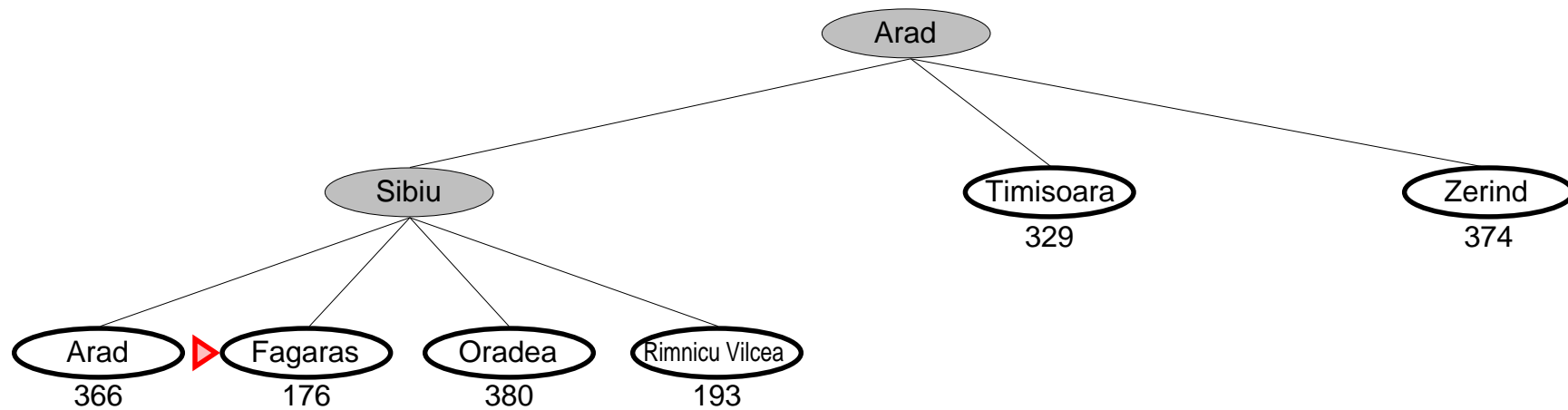
Przeszukiwanie zachłanne: przykład

$h_{\text{SLD}}(n)$ = odległość w linii prostej z miasta n do Bukaresztu

Przeszukiwanie zachłanne: przykład

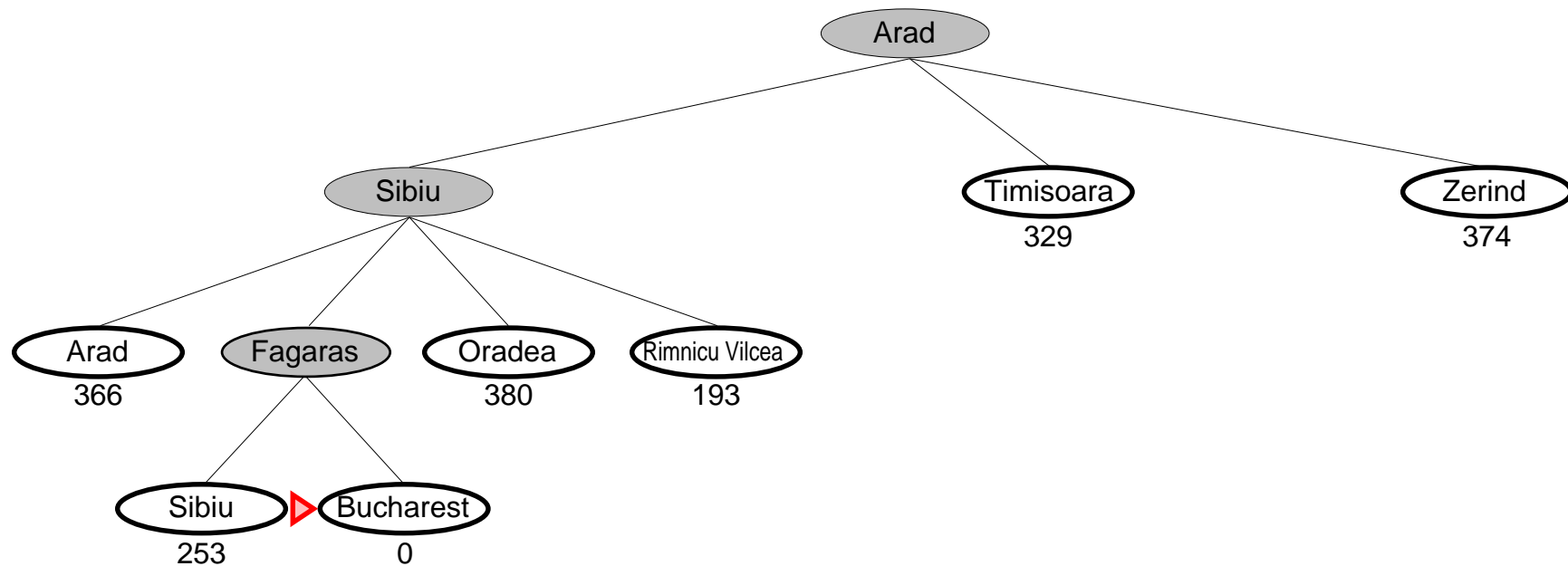
$h_{\text{SLD}}(n)$ = odległość w linii prostej z miasta n do Bukaresztu

Przeszukiwanie zachłanne: przykład

$h_{\text{SLD}}(n)$ = odległość w linii prostej z miasta n do Bukaresztu

Przeszukiwanie zachłanne: własności

Zupełność??

Przeszukiwanie zachłanne: własności

Zupełność??

Brak – może się zapętlać, np. jeśli celem jest Oradea,

Iasi → Neamt → Iasi → Neamt →

Zupełne w przestrzeniach skończonych z wykrywaniem i eliminacją powtarzających się stanów

Złożoność czasowa??

Przeszukiwanie zachłanne: własności

Zupełność??

Brak – może się zapętlać, np. jeśli celem jest Oradea,

Iasi → Neamt → Iasi → Neamt →

Zupełne w przestrzeniach skończonych z wykrywaniem i eliminacją powtarzających się stanów

Złożoność czasowa??

$O(b^m)$, ale dobra heurystyka może dramatycznie przyspieszać

Złożoność pamięciowa??

Przeszukiwanie zachłanne: własności

Zupełność??

Brak – może się zapętlać, np. jeśli celem jest Oradea,

Iasi → Neamt → Iasi → Neamt →

Zupełne w przestrzeniach skończonych z wykrywaniem i eliminacją powtarzających się stanów

Złożoność czasowa??

$O(b^m)$, ale dobra heurystyka może dramatycznie przyspieszać

Złożoność pamięciowa??

$O(b^m)$ — przechowuje wszystkie węzły w pamięci

Optymalność??

Przeszukiwanie zachłanne: własności

Zupełność??

Brak – może się zapętlać, np. jeśli celem jest Oradea,

Iasi → Neamt → Iasi → Neamt →

Zupełne w przestrzeniach skończonych z wykrywaniem i eliminacją powtarzających się stanów

Złożoność czasowa??

$O(b^m)$, ale dobra heurystyka może dramatycznie przyspieszać

Złożoność pamięciowa??

$O(b^m)$ — przechowuje wszystkie węzły w pamięci

Optymalność??

Brak

Przeszukiwanie A^*

Pomysł: unika ekspansji stanów, dla których dotychczasowa ścieżka jest już kosztowna

Funkcja użyteczności: $f(n) = g(n) + h(n)$

$g(n)$ = dotychczasowy koszt dotarcia do stanu n

$h(n)$ = oszacowanie kosztu od stanu bieżącego n do stanu docelowego

$f(n)$ = oszacowanie pełnego kosztu ścieżki od stanu początkowego do celu prowadzącej przez stan n

```
function TREE-SEARCH(problem, fringe) returns a solution, or failure
  fringe ← INSERT(MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem]), fringe)
  loop do
    if fringe is empty then return failure
    node ← REMOVE-FRONT(fringe)
    if GOAL-TEST[problem] applied to STATE(node) succeeds return node
    fringe ← INSERTALL(EXPAND(node, problem), fringe)
```

Przeszukiwanie A*: przykład

Funkcja użyteczności: $f(n) = g(n) + h(n)$

$g(n)$ = dotychczasowy koszt dotarcia do stanu n

$h(n)$ = oszacowanie kosztu od stanu bieżącego n do stanu docelowego

▶ Arad
366=0+366

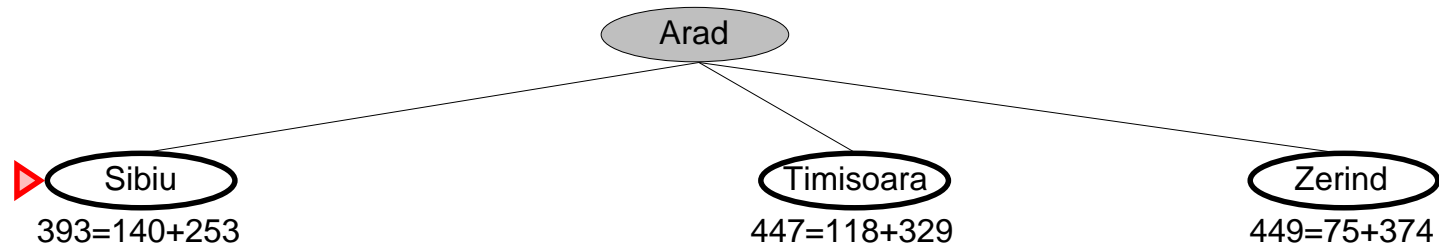

Przeszukiwanie A*: przykład

Funkcja użyteczności: $f(n) = g(n) + h(n)$

$g(n)$ = dotychczasowy koszt dotarcia do stanu n

$h(n)$ = oszacowanie kosztu od stanu bieżącego n do stanu docelowego

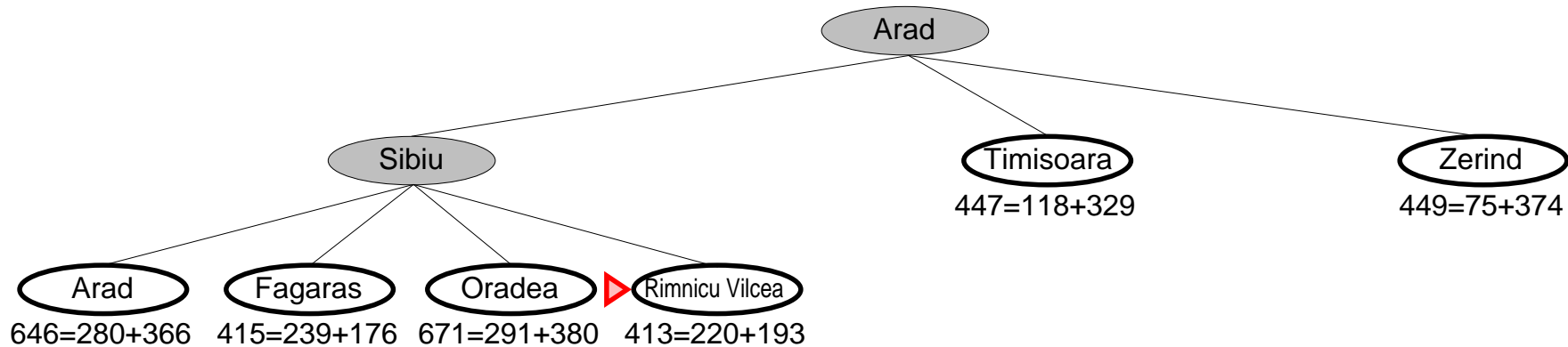

Przeszukiwanie A*: przykład

Funkcja użyteczności: $f(n) = g(n) + h(n)$

$g(n)$ = dotychczasowy koszt dotarcia do stanu n

$h(n)$ = oszacowanie kosztu od stanu bieżącego n do stanu docelowego

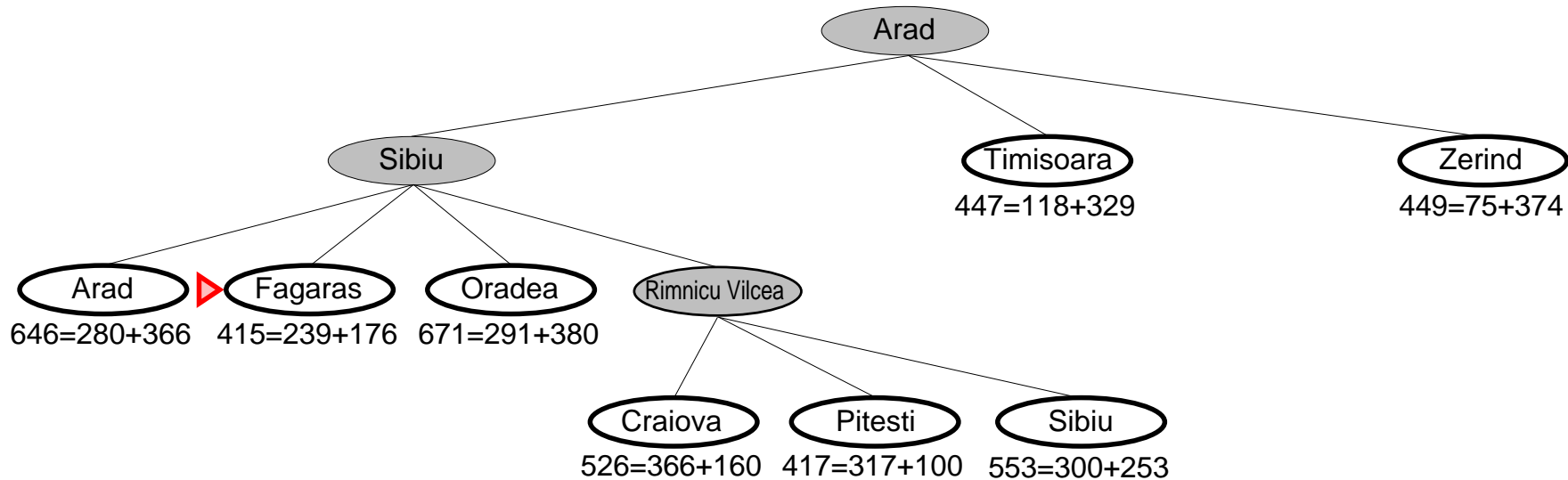

Przeszukiwanie A*: przykład

Funkcja użyteczności: $f(n) = g(n) + h(n)$

$g(n)$ = dotychczasowy koszt dotarcia do stanu n

$h(n)$ = oszacowanie kosztu od stanu bieżącego n do stanu docelowego

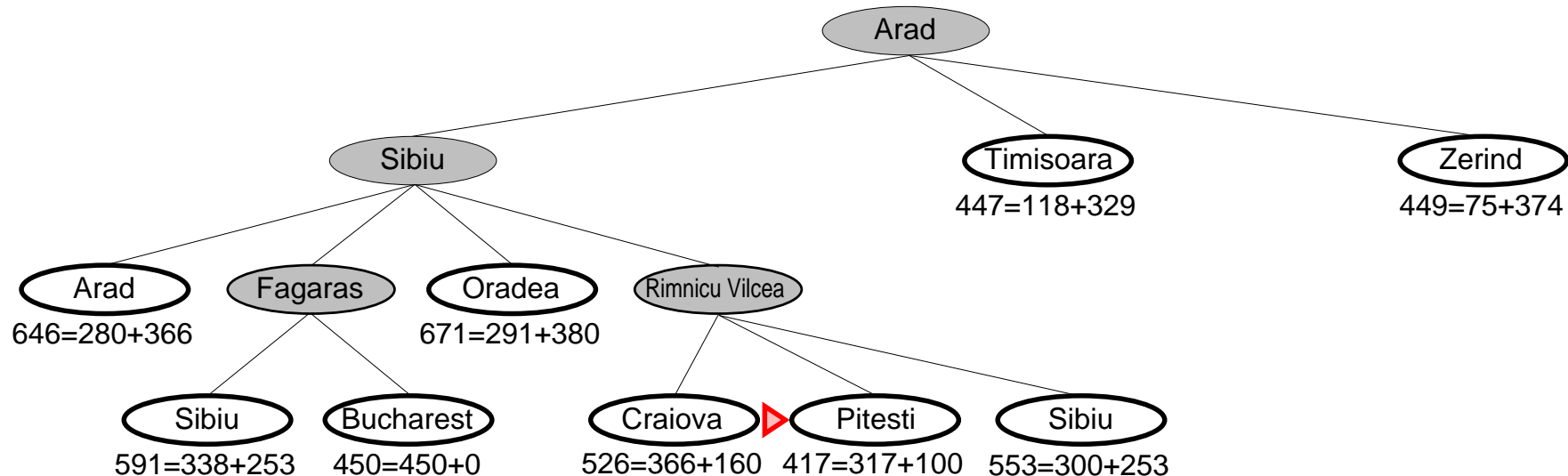

Przeszukiwanie A*: przykład

Funkcja użyteczności: $f(n) = g(n) + h(n)$

$g(n)$ = dotychczasowy koszt dotarcia do stanu n

$h(n)$ = oszacowanie kosztu od stanu bieżącego n do stanu docelowego

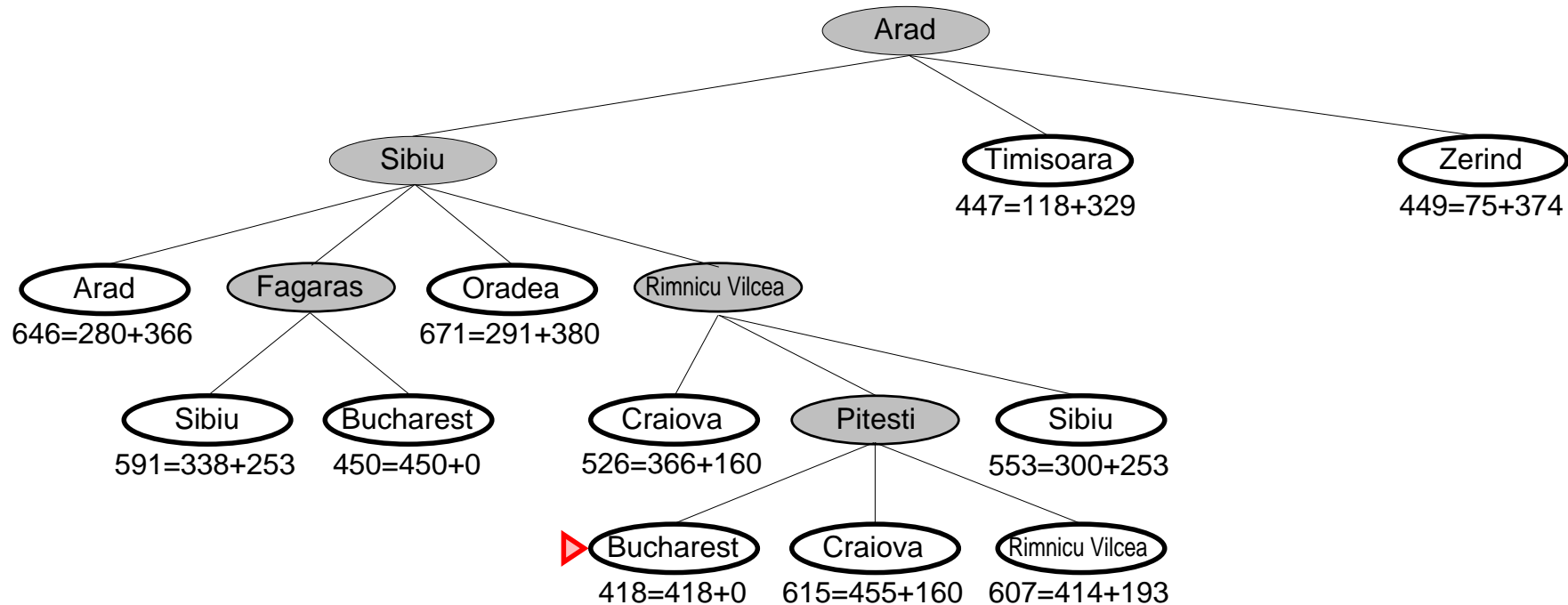

Przeszukiwanie A*: przykład

Funkcja użyteczności: $f(n) = g(n) + h(n)$

$g(n)$ = dotychczasowy koszt dotarcia do stanu n

$h(n)$ = oszacowanie kosztu od stanu bieżącego n do stanu docelowego

Przeszukiwanie A^* : własności

Zupełność??

Przeszukiwanie A^* : własności

Zupełność?? Tak, jeśli nie ma nieskończenie wiele stanów z $f \leq f(G)$

Złożoność czasowa??

Przeszukiwanie A^* : własności

Zupełność?? Tak, jeśli nie ma nieskończenie wiele stanów z $f \leq f(G)$

Złożoność czasowa?? Wykładniczy względem [błąd względny $h \times$ dług. rozw.]

Złożoność pamięciowa??

Przeszukiwanie A^* : własności

Zupełność?? Tak, jeśli nie ma nieskończenie wiele stanów z $f \leq f(G)$

Złożoność czasowa?? Wykładniczy względem [błąd względny $h \times$ dług. rozw.]

Złożoność pamięciowa?? Przechowuje wszystkie węzły w pamięci

Optymalność??

Przeszukiwanie A^* : własności

Zupełność?? Tak, jeśli nie ma nieskończenie wiele stanów z $f \leq f(G)$

Złożoność czasowa?? Wykładniczy względem [błąd względny $h \times$ dług. rozw.]

Złożoność pamięciowa?? Przechowuje wszystkie węzły w pamięci

Optymalność?? Tak, jeśli heurystyka h jest dopuszczalna

Przeszukiwanie A^* : własności

Zupełność?? Tak, jeśli nie ma nieskończenie wiele stanów z $f \leq f(G)$

Złożoność czasowa?? Wykładniczy względem [błąd względny $h \times$ dług. rozw.]

Złożoność pamięciowa?? Przechowuje wszystkie węzły w pamięci

Optymalność?? Tak, jeśli heurystyka h jest dopuszczalna

A^* eksploruje wszystkie węzły z $f(n) < C^*$

A^* eksploruje niektóre węzły z $f(n) = C^*$

A^* nie eksploruje żadnych węzłów z $f(n) > C^*$

Heurystyka dopuszczalna

Ogólnie o każdej funkcji heurystycznej $h(n)$ zakłada się, że $h(n) \geq 0$

Funkcja heurystyczna $h(n)$ jest *dopuszczalna*, jeśli w każdym stanie n spełnia następujący warunek:

$$h(n) \leq h^*(n)$$

gdzie $h^*(n)$ jest *rzeczywistym* kosztem ścieżki od stanu n do celu.

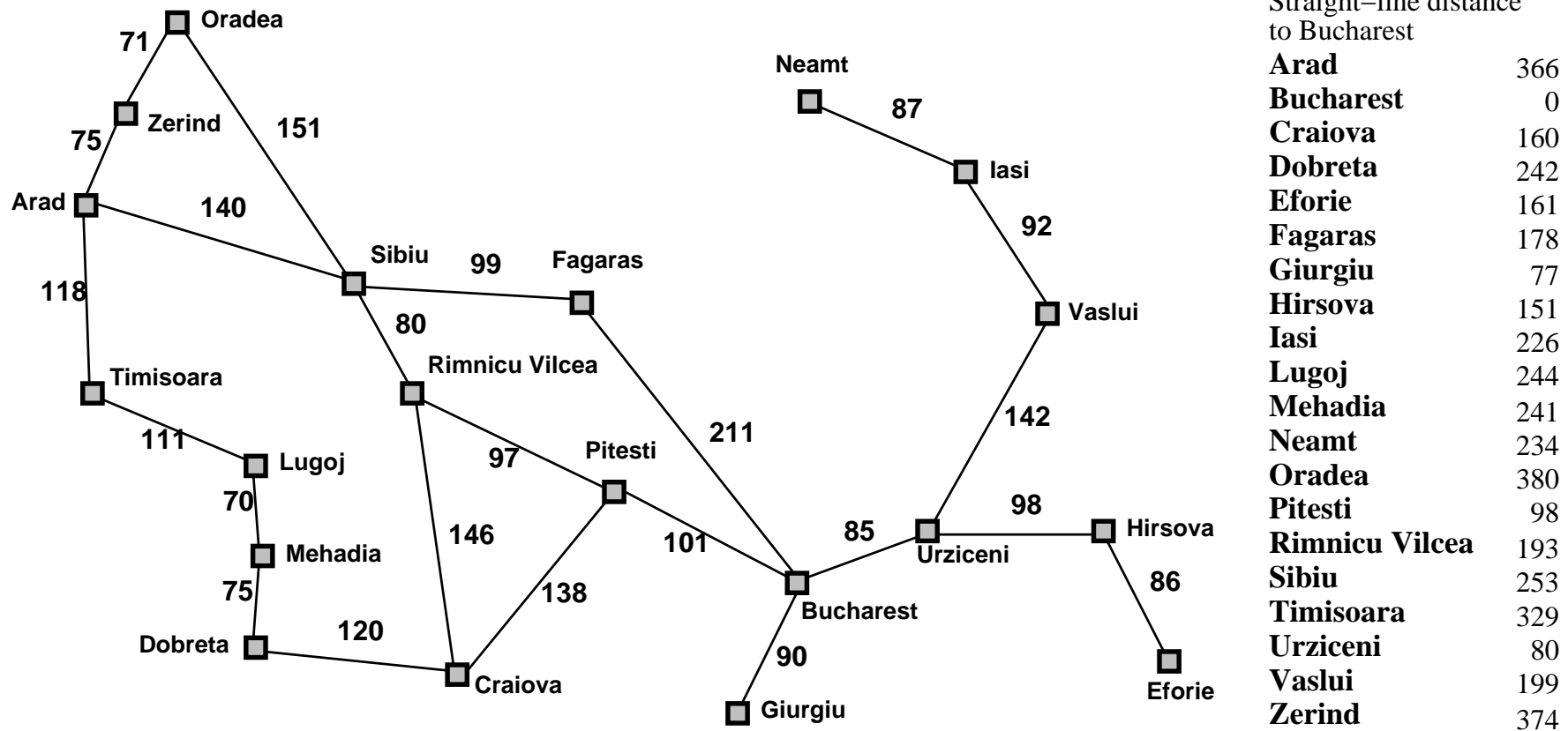
Problem uproszczony

Wersja oryginalnego problemu, dla której koszt rozwiązania jest zawsze nie większy niż koszt rozwiązania problemu oryginalnego

Heurystyka dopuszczalna może być *dokładnym* kosztem rozwiązania uproszczonej wersji problemu

Heurystyka dopuszczalna: najkrotsza droga

Funkcja odległości w linii prostej $h_{SLD}(n)$ jest dopuszczalna — nigdy nie przekracza rzeczywistej odległości drogowej

Heurystyki dopuszczalne: 8-elementowe puzzle

Uproszczenie 1: klocek może być przesunięty na *dowolne* pole:
 $h_1(n)$ = liczba klocków nie będących w docelowym położeniu

Uproszczenie 2: klocek może być przesunięty na *dowolne sąsiednie* pole:
 $h_2(n)$ = suma odległości *miejskiej* (ilości ruchów)
od docelowych miejsc dla poszczególnych klocków

7	2	4
5		6
8	3	1

Start State

1	2	3
4	5	6
7	8	

Goal State

$$\underline{h_1(S) = ??}$$

$$\underline{h_2(S) = ??}$$

Heurystyki dopuszczalne: 8-elementowe puzzle

Uproszczenie 1: klocek może być przesunięty na *dowolne* pole:
 $h_1(n)$ = liczba klocków nie będących w docelowym położeniu

Uproszczenie 2: klocek może być przesunięty na *dowolne sąsiednie* pole:
 $h_2(n)$ = suma odległości *miejskiej* (ilości ruchów)
od docelowych miejsc dla poszczególnych klocków

7	2	4
5		6
8	3	1

Start State

1	2	3
4	5	6
7	8	

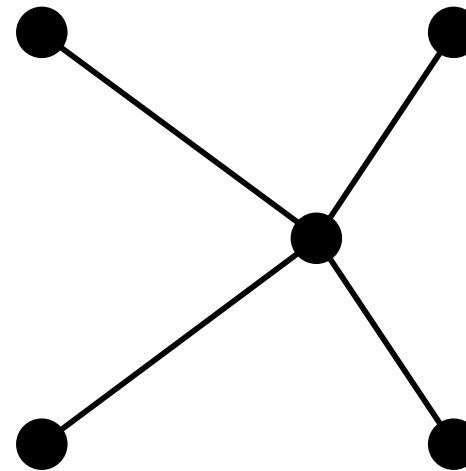
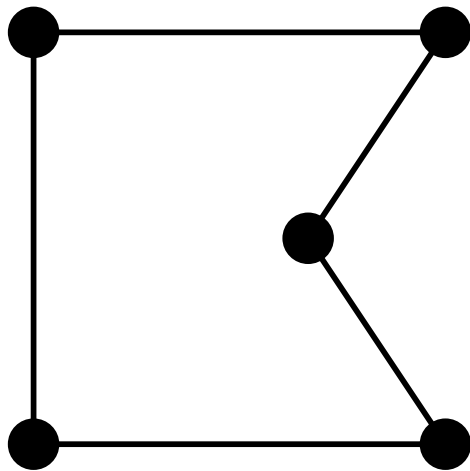
Goal State

$$h_1(S) = ?? \quad 6$$

$$h_2(S) = ?? \quad 4+0+3+3+1+0+2+1 = 14$$

Heurystyka dopuszczalna: problem komiwojagera

Problem: znajdź najkrótszy *cykl Hamiltona* w grafie, tzn.
najkrótszy cykl przechodzący przez każde miasto dokładnie raz

Fakt: Znalezienie najkrótszego cyklu Hamiltona jest NP-trudne

Uproszczenie: znajdź *minimalne drzewo rozpinające*

Minimalne drzewo rozpinające można znaleźć w czasie $O(n^2)$
i jest uproszczeniem problemu minimalnego cyklu Hamiltona,
bo wszystkie cykle Hamiltona zawierają w sobie drzewo rozpinające

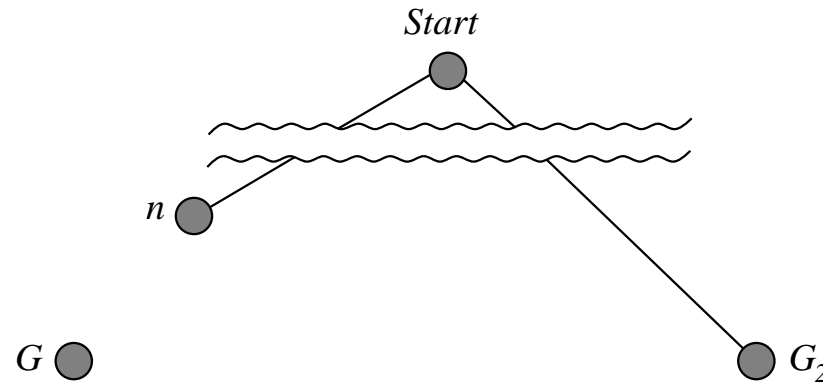
Heurystyka dopuszczalna: optymalność A^*

Twierdzenie:

Przeszukiwanie A^* bez eliminacji powtarzających się stanów przy użyciu heurystyki dopuszczalnej znajduje zawsze rozwiązanie optymalne

Heurystyka dopuszczalna: optymalność A^*

Dowód: Załóżmy, że stan docelowy G_2 o nieoptymalnym koszcie rozwiązania został wstawiony do kolejki stanów. Niech n będzie dowolnym stanem na najkrótszej ścieżce do optymalnego celu G .

$$\begin{aligned} f(G_2) &= g(G_2) && \text{ponieważ } h(G_2) = 0 \\ &> g(G) && \text{ponieważ } G_2 \text{ jest nieoptymalny} \\ &\geq f(n) && \text{ponieważ } g(G) = g(n) + h^*(n) \geq g(n) + h(n) = f(n) \end{aligned}$$

$f(G_2) > f(n)$ dla wszystkich n z optymalnej ścieżki, A^* wyjmie je przed G_2

Heurystyka spojna

Heurystyka jest *spójna* jeśli dla każdego stanu n i każdej akcji a z tego stanu:

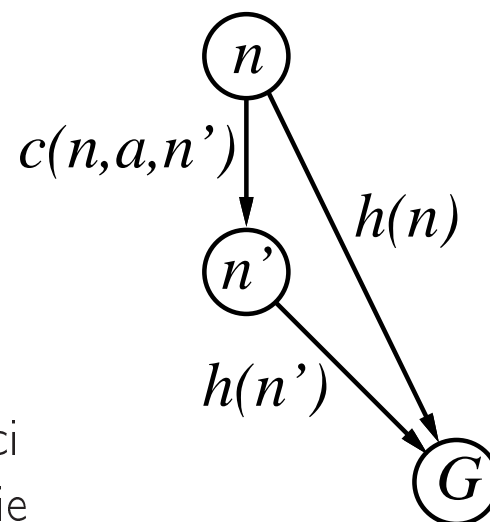
$$h(n) \leq c(n, a, n') + h(n')$$

gdzie $c(n, a, n')$ jest kosztem wykonania akcji a .

Fakt 1: Każda heurystyka spójna jest dopuszczalna (dowód jako ćwiczenie)

Fakt 2: Jeśli heurystyka h jest spójna to ciąg wartości funkcji $f(n)$ wzdłuż dowolnej ścieżki w drzewie przeszukiwań stanów jest niemalejący

$$\begin{aligned} \text{Dowód : } f(n') &= g(n') + h(n') \\ &= g(n) + c(n, a, n') + h(n') \\ &\geq g(n) + h(n) \\ &= f(n) \end{aligned}$$

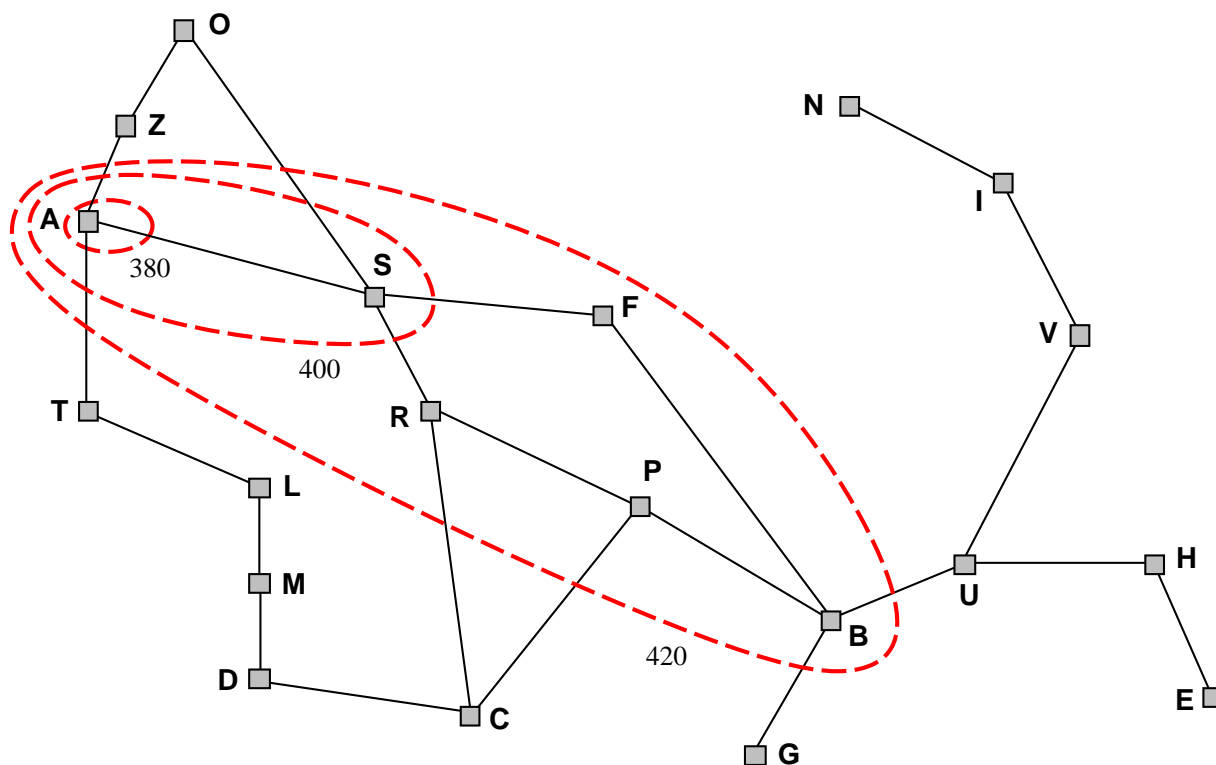

Heurystyka spojna

Lemat: A^* eksploruje stany w kolejności rosnących wartości funkcji f

Stopniowo dodaje “ f -kontury” stanów (anal. przesz. wszecz dodaje warstwy)

Kontur i ma wszystkie stany $f = f_i$, gdzie $f_i < f_{i+1}$

Heurystyka spojna: optymalność A^*

Twierdzenie:

Przeszukiwanie A^* z eliminacją powtarzających się stanów przy użyciu heurystyki spójnej znajduje zawsze rozwiązanie optymalne

Heurystyka spojna: optymalność A^*

Twierdzenie:

Przeszukiwanie A^* z eliminacją powtarzających się stanów przy użyciu heurystyki spójnej znajduje zawsze rozwiązanie optymalne

Dowód:

$$f(G) = g(G) \text{ dla każdego stanu docelowego } G \implies f(G_{opt}) \leq f(G)$$

Z lematu stan docelowy z optymalnym kosztem ścieżki G_{opt} będzie wyjęty z kolejki jako pierwszy spośród wszystkich stanów docelowych G

Heurystyka dominująca

h_1, h_2 - heurystyki dopuszczalne

Heurystyka h_2 *dominuje* heurystykę h_1 jeśli

$$h_2(n) \geq h_1(n) \text{ dla wszystkich stanów } n$$

Twierdzenie: Wszystkie węzły odwiedzone przez algorytm A^* z heurystyką h_2 będą odwiedzone również przez algorytm A^* z heurystyką h_1

Wniosek: jeśli h_2 dominuje h_1 , to opłaca się użyć h_2

Heurystyka dominująca: przykład

$h_1(n)$ = liczba klocków nie będących w docelowym położeniu

$h_2(n)$ = suma odległości **miejskiej** (ilości ruchów)
od docelowych miejsc dla poszczególnych klocków

7	2	4
5		6
8	3	1

Start State

1	2	3
4	5	6
7	8	

Goal State

h_2 dominuje h_1 , bo dla każdego stanu n zachodzi $h_2(n) \geq h_1(n)$, np.

$$h_1(n) = 6$$

$$h_2(n) = 4+0+3+3+1+0+2+1 = 14$$

Efektywnosc A^*

Średnia liczba generowanych węzłów dla zadań o długości optymalnego rozwiązania równej 14 oraz 24 w problemie 8-elementowej układanki:

$d = 14$ lter. pogłęb. = 3,473,941 węzłów

$A^*(h_1) = 539$ węzłów

$A^*(h_2) = 113$ węzłów

$d = 24$ lter. pogłęb. $\approx 54,000,000,000$ węzłów

$A^*(h_1) = 39,135$ węzłów

$A^*(h_2) = 1,641$ węzłów

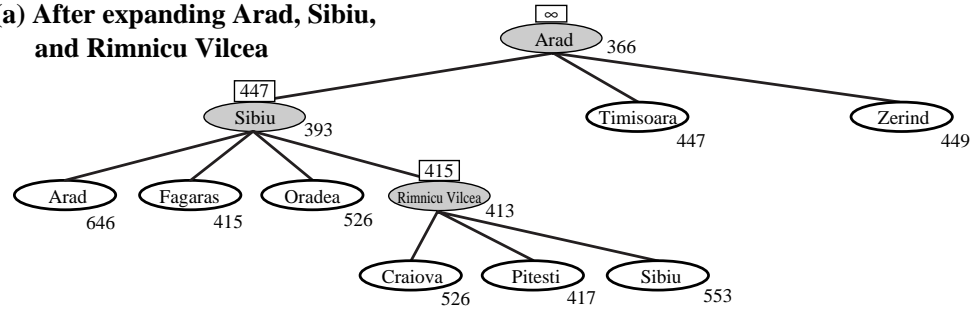
Rekurencyjne przeszukiwanie pierwszy najlepszy

```
function RECURSIVE-BEST-FIRST-SEARCH(problem) returns soln/fail
  return RBFS(problem, MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem]),  $\infty$ )

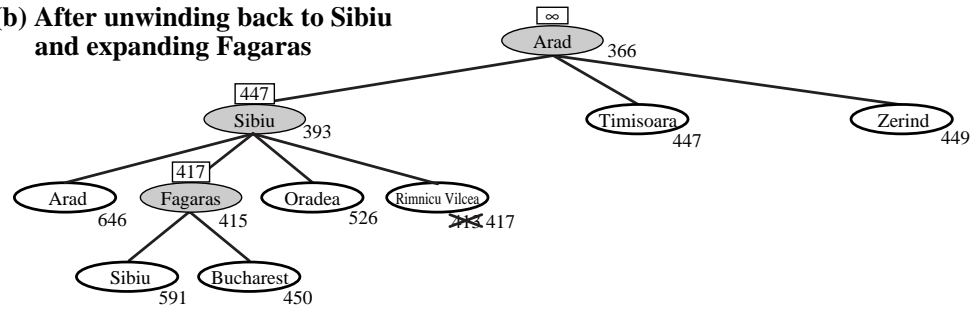
function RBFS(problem, node, f_limit) returns soln/fail and a new f-cost limit
  if GOAL-TEST[problem](state) then return node
  successors  $\leftarrow$  EXPAND(node, problem)
  if successors is empty then return failure,  $\infty$ 
  for each s in successors do
     $f[s] \leftarrow \max(g(s)+h(s), f[node])$ 
  repeat
    best  $\leftarrow$  the lowest f-value in successors
    if  $f[best] > f\_limit$  then return failure,  $f[best]$ 
    alternative  $\leftarrow$  the second-lowest f-value among successors
    result,  $f[best] \leftarrow$  RBFS(problem, best,  $\min(f\_limit, alternative)$ )
  if result  $\neq$  failure then return result
```

Rekurencyjne przeszukiwanie pierwszy najlepszy

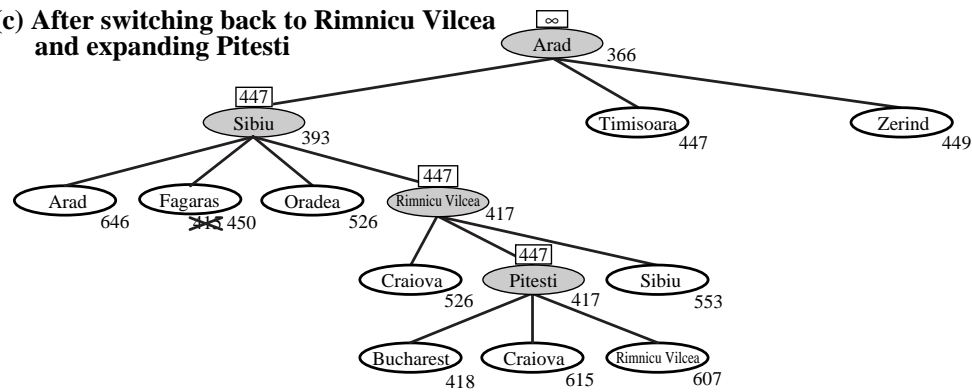
(a) After expanding Arad, Sibiu, and Rimnicu Vilcea

(b) After unwinding back to Sibiu and expanding Fagaras

(c) After switching back to Rimnicu Vilcea and expanding Pitesti

Rekurencyjne przeszukiwanie pierwszy najlepszy

Zupełność?? Tak, jeśli stanów z $f \leq f(G)$ jest skończona ilość ($\Leftrightarrow A^*$ zup.)

Złożoność czasowa?? Trudne...

Złożoność pamięciowa?? $O(bd)$!

Optymalność?? Tak, jeśli heurystyka h jest dopuszczalna ($\Leftrightarrow A^*$ optymalne)

Iteracyjne poprawianie

Przy wielu problemach optymalizacyjnych *ścieżka* jest nieistotna:
stan docelowy sam w sobie jest rozwiązaniem

Przestrzeń stanów = zbiór konfiguracji “pełnych”;
problem wymaga znalezienia konfiguracji *optymalnej*
lub spełniającej pewne warunki, np. alokacja zasobów w czasie

Dla tego typu problemów można użyć algorytmu *iteracyjnego poprawiania*:
przechowuje tylko stan “bieżący” i próbuje go poprawić

Fakt: Algorytmy iteracyjnego poprawiania wykonywane są w stałej pamięci

Przeszukiwanie lokalne

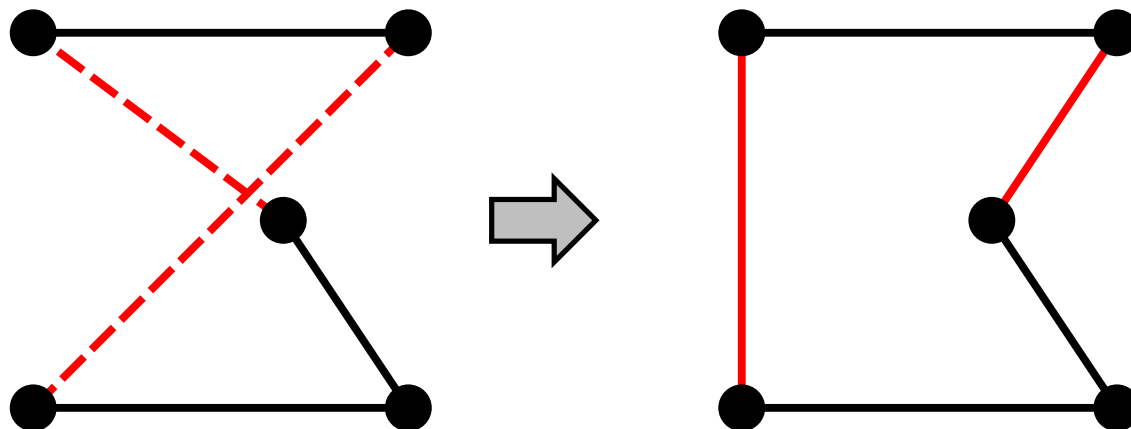
Przeszukiwanie lokalne zastępuje stan bieżący jednym z jego bezpośrednich sąsiadów

```
function LOCAL-SEARCH(problem) returns a state
inputs: problem, a problem
          VALUE, a function that evaluates a state
local variables: current, a node

current ← MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem])
best ← current
repeat
    current ← any successor of current
    if VALUE[current] > VALUE[best] then best ← current
until best is optimal, or VALUE[best] is high enough, or enough time has elapsed
return best
```

Przeszukiwanie lokalne: problem komiwojazera

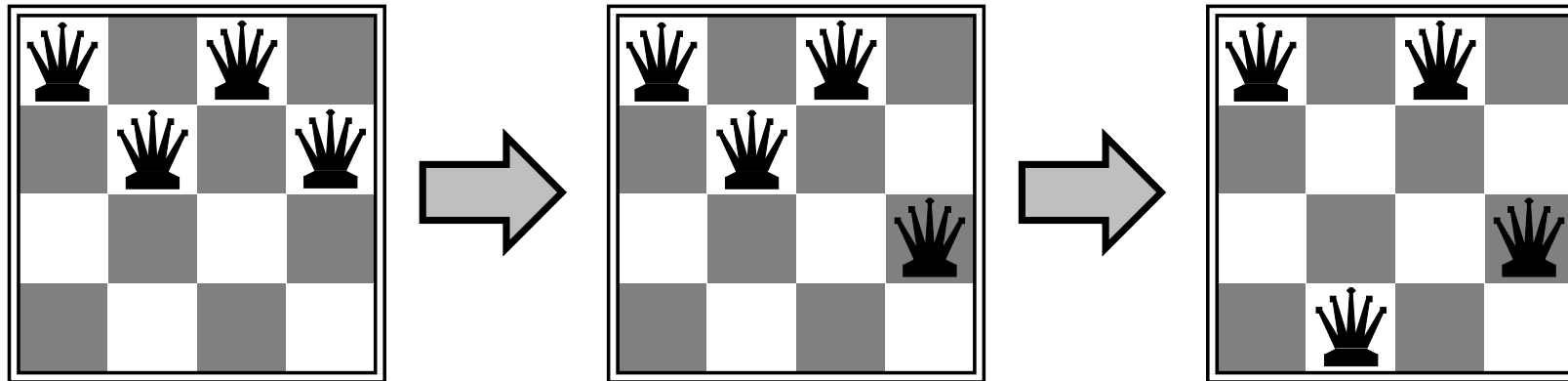
Przeszukiwanie lokalne zaczyna od dowolnego cyklu Hamiltona i wykonuje zamianę krawędzi parami

Przeszukiwanie lokalne: problem n -hetmanów

Problem: Znaleźć rozstawienie n hetmanów na szachownicy $n \times n$ tak, żeby żadne dwa nie były się nawzajem, tzn. nie znajdowały się w tym samym rzędzie, kolumnie lub przekątnej

Przeszukiwanie lokalne przesuwa hetmanów tak, żeby zredukować liczbę konfliktów

Hill-climbing

Inaczej *przeszukiwanie lokalne zachłanne* lub *wspinanie wzdłuż gradientu*

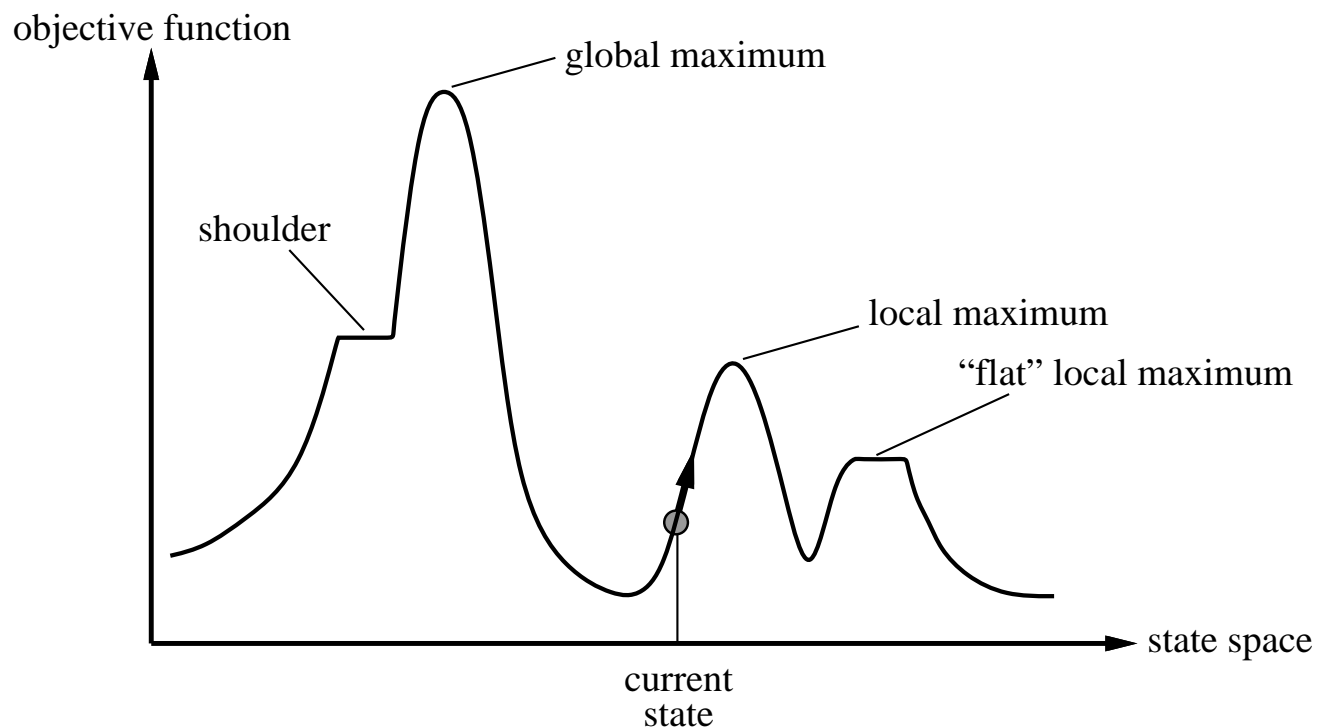
Wybiera zawsze sąsiada z największą wartością funkcji oceny, tzn. wyznaczanego przez *gradient funkcji*

```
function HILL-CLIMBING(problem) returns a state that is a local maximum
  inputs: problem, a problem
  local variables: current, a node
                     neighbor, a node

  current ← MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem])
  loop do
    neighbor ← a highest-valued successor of current
    if VALUE[neighbor] < VALUE[current] then return STATE[current]
    current ← neighbor
  end
```

Hill-climbing: lokalne maksima

Algorytm może “utknąć” w lokalnym maksimum funkcji oceny stanów

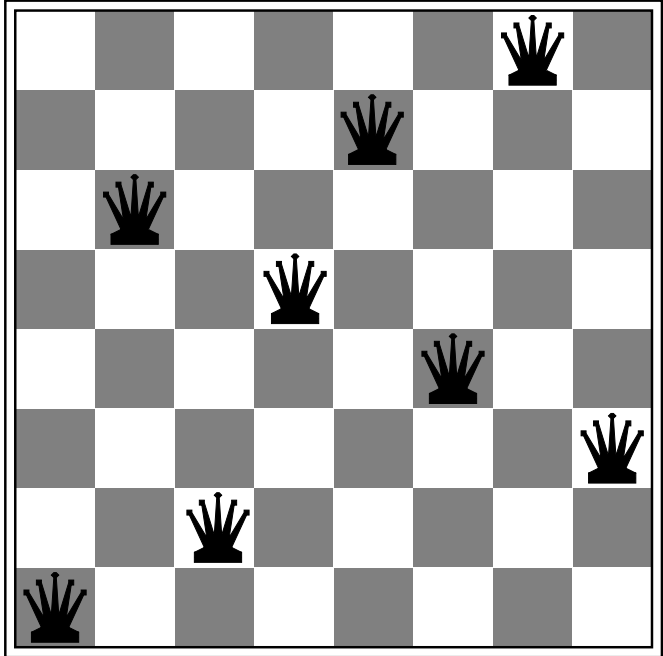

Hill-climbing: problem 8-hetmanow

Stan z liczbą konfliktów = 17,
 przedstawia liczbą konfliktów
 dla wszystkich sąsiadów osiągalnych
 przez przesunięcie hetmana w kolumnie

Lokalne minimum:
 stan ma 1 konflikt
 i każde przesunięcie w kolumnie
 zwiększa liczbę konfliktów

18	12	14	13	13	12	14	14
14	16	13	15	12	14	12	16
14	12	18	13	15	12	14	14
15	14	14	♠	13	16	13	16
♠	14	17	15	♠	14	16	16
17	♠	16	18	15	♠	15	♠
18	14	♠	15	15	14	♠	16
14	14	13	17	12	14	12	18

Unikanie lokalnego maksimum

- ◇ Start wielokrotny
- ◇ Dopuszczenie “złych” posunięć:
  - ◇ Przeszukiwanie z tabu
  - ◇ Symulowane wyżarzanie
  - ◇ Przeszukiwanie o zmiennej głębokości

Start wielokrotny

```
function MULTISTART-HILL-CLIMBING(problem) returns a local maximum
inputs: problem, a problem
local variables: initial, an initial node in an iteration
                   localmax, the result of a single hill-climbing
                   best, a best node

repeat a number of iterations
    initial ← a random node
    localmax ← HILL-CLIMBING(problem, initial)
    if VALUE[localmax] > VALUE[best] then best ← localmax
return best
```

Zaleta: Zwiększa szansę na znalezienie lokalnego maksimum bliskiego optymalnemu rozwiązaniu

Cena: Wielokrotnie większy koszt czasowy

Przeszukiwanie z tabu

Pomysł: wybiera optymalny ruch **przestrzegając zakazu powrotu do ostatnio odwiedzonych stanów**, może natomiast wykonać ruch do “gorszego” stanu

function TABU-SEARCH(*problem*, *k*) **returns** a solution state

local variables: *current*, *next*, nodes

best, a node with the best value

tabu, a set of forbidden states

current ← MAKE-NODE(INITIAL-STATE[*problem*])

best ← *current*

tabu ← {*current*}

repeat

next ← a highest-valued successor of *current* $\notin$ *tabu*

if VALUE[*next*] > VALUE[*best*] **then** *best* ← *next*

replace the *k*-th oldest state $\in$ *tabu* with *next*

current ← *next*

until the same state and *tabu* are reached twice or time has elapsed

return *best*

Symulowane wyzarczenie

Pomysł: dopuszcza “złe” posunięcia,

ale stopniowo maleje ich częstość wraz z upływem czasu

function SIMULATED-ANNEALING(*problem*, *schedule*) **returns** a solution state

inputs: *problem*, a problem

schedule, a mapping from time to “temperature”

local variables: *current*, a node

next, a node

T, a “temperature” controlling prob. of downward steps

current ← MAKE-NODE(INITIAL-STATE[*problem*])

for *t* ← 1 **to** ∞ **do**

T ← *schedule*[*t*]

if *T* = 0 **then return** *current*

next ← a randomly selected successor of *current*

ΔE ← VALUE[*next*] – VALUE[*current*]

if $\Delta E > 0$ **then** *current* ← *next*

else *current* ← *next* only with probability $e^{\Delta E/T}$

Symulowane wyzarcanie: funkcja temperatury

Wybór temperatury początkowej:

Na początku powinna umożliwiać akceptowanie wszystkich posunięć:

$$e^{\Delta E/T_0} \approx 1$$

Wybór funkcji redukcji temperatury:

Redukcja co d kroków ($d \approx$ stopień rozgałęzienia przestrzeni)

— czynnikiem geometrycznym $T := T * r$, $r \in [0.8; 0.99]$

— $T_k = \frac{T_0}{\log_2(k+2)}$, wartość po k -tej redukcji

Symulowane wyzarczenie: własności

Dla stałej wartości “temperatury” T , prawdopodobieństwo osiągnięcia stanów zbiega do rozkładu Boltzmana

$$p(x) = \alpha e^{-\frac{E(x)}{kT}}$$

jeśli T maleje odpowiednio wolno $\implies$ najlepszy stan będzie zawsze osiągnięty

Opracowanie: Metropolis i inni, 1953, do modelowania procesów fizycznych

Szeroko stosowane m. in. w projektowaniu układów o dużym stopniu scalenia, w planowaniu rozkładu lotów pasażerskich

Przeszukiwanie o zmiennej głębokości

Pomysł: szukanie lepszego stanu poprzez wykonanie na raz kilku kroków zamiast jednego

Algorytm Kernigana-Lina:

Założenie:

Każdy stan jest opisany przez listę ustalonych dla problemu lokalnych specyfikacji $(p_1, \dots, p_n)$, lokalny krok polega na zmianie jednej specyfikacji p_i lub kilku z nich (założenie zazwyczaj prawdziwe).

Idea algorytmu:

wykonanie kilku kolejnych zmian lokalnych specyfikacji i wybranie najlepszego stanu spośród wygenerowanych

Ograniczenie:

W trakcie jednego “dużego” kroku i -ta specyfikacja może być zmieniona conajwyżej raz

Algorytm Kernigana-Lina

```
function VARIABLE-DEPTH-SEARCH(problem) returns a solution state
  local variables: current, local specifications of the current state
                    new, states generated in the current step
                    used, specifications used in the current step

  current ← MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem])
  loop do
    (p1, ..., pi, ..., pn) ← current
    new ← {}
    used ← {}
    loop for j from 1 to n
      (p1, ..., p'i, ..., pn) ← highest-valued successor of (p1, ..., pi, ..., pn) with i ∉ used
      add (p1, ..., p'i, ..., pn) to new
      add i to used
      (p1, ..., pi, ..., pn) ← (p1, ..., p'i, ..., pn)
    next ← the highest-valued state in new
    if VALUE[next] > VALUE[current] then current ← next
  else return current
```

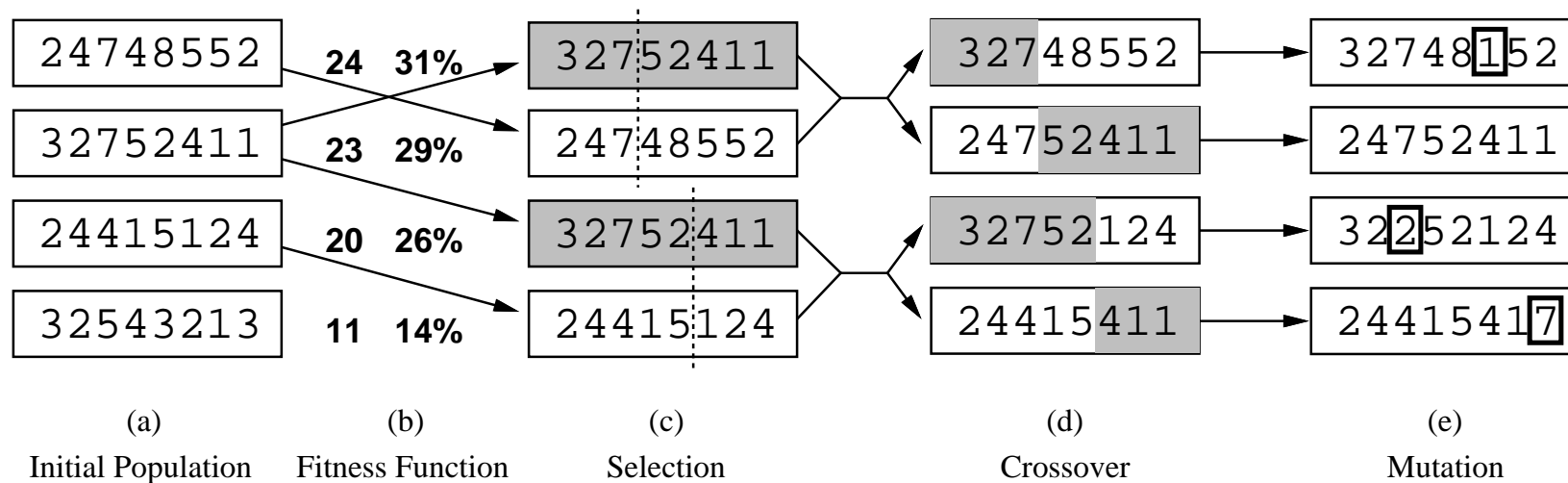
Algorytm genetyczny

```
function GENETIC-ALGORITHM(problem, FITNESS-FN) returns an individual
  inputs: population, a set of individuals
           FITNESS-FN, a function that measures the fitness of an individual
  new_population ← empty set
  loop for i from 1 to SIZE(population)
    x ← RANDOM-SELECTION(population, FITNESS-FN)
    y ← RANDOM-SELECTION(population, FITNESS-FN)
    child ← REPRODUCE(x, y)
    if (small random probability) then child ← MUTATE(child)
    add child to new_population
  population ← new_population
  until some individual is fit enough, or enough time has elapsed
  return the best individual in population, according to FITNESS-FN
```

Funkcja REPRODUCE zwraca nowy stan będący losowym *skrzyżowaniem* (*kombinacją*) dwóch stanów-rodziców.

Funkcja MUTATE zmienia losowo *pojedynczą informację* w stanie.

Algorytm genetyczny: kombinowanie i mutacja

function REPRODUCE(x, y) **returns** an individual

inputs: x, y , parent individuals

$n \leftarrow \text{LENGTH}(x)$

$c \leftarrow$ random number from 1 to n

return APPEND(SUBSTRING($x, 1, c$), SUBSTRING($y, c+1, n$))

Algorytm genetyczny: problem 8 hetmanów

Skrzyżowanie dwóch stanów w problemie 8 hetmanów
niezacienione kolumny są tracone przy operacji krzyżowania
zacienione kolumny pozostają

